

Макарчук Б.В. Економічна характеристика поняття податкова безпека. Наука у контексті сучасних глобалізаційних процесів [текст]: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 19 листопада 2017 року у м. Полтава: зб. наук. праць «ЛОГОС». / відп. за випуск Голденблат М.А. // ГО «Європейська наукова платформа». – Одеса: Друкарня «Друкарник», 2017. – Т.6. – с. 60-62.

Макарчук Богдана Володимирівна
*студентка 4 курсу факультету економіки та управління СНУ
імені Лесі Українки*

ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОНЯТТЯ ПОДАТКОВА БЕЗПЕКА

У процесі трансформації економіки країни та збільшення ролі інтеграційних процесів роль податків виходить на новий рівень. Забезпечення основних потреб суспільства, серед яких: підтримання загального рівня зайнятості, соціальний захист, освіта, охорона здоров'я тощо – все це є категоріями видатків державного бюджету, що в основному фінансуються за рахунок податкових надходжень

З податковою системою та податковою політикою пов'язані інтереси не тільки держави, а й усіх громадян країни, підприємств і організацій тощо. Саме податки є індикатором здатності держави виконувати свої функції і саме вони прямо чи опосередковано впливають на функціонування усіх систем в межах регулювання державою. В рамках цього виділяються поняття фінансової безпеки держави, що являє собою ступінь захищеності фінансових інтересів держави, а також стан збалансованості усіх основних систем (банківська, податкова тощо) країни до зовнішніх та внутрішніх впливів в межах забезпечення соціально-економічного розвитку. Невід'ємною складовою фінансової безпеки країни є податкова безпека. Це зумовлене тим, що сформований рівень податкової безпеки відображає в цілому ефективність податкової системи, визначає синхронність бюджетних надходжень та баланс інтересів держави, суб'єктів господарювання і суспільства в процесі їх економічного відтворення. Саме тому дослідження даного поняття в теоретичному і практичному аспектах є актуальним.

Дослідивши численні наукові доробки можна стверджувати, що податкова безпека є достатньо новою економічною категорією в наукових колах та державному управлінні, а тому трактування її економічної природи та змісту основних характеристик є неоднозначним.

Податкова безпека – це складова частина фінансової безпеки (фінансова безпека є складовою економічної безпеки), яка характеризує наявну податкову систему, а також процес оподаткування, що повинен забезпечувати збагачення дохідної частини державного бюджету за рахунок податкових надходжень, щоб забезпечити сталий розвиток економіки та реалізацію державою своїх першочергових функцій [1].

Податкова безпека – це такий стан податкової сфери держави, для якого характерним є захищеність інтересів суб'єктів податкових відносин, стійкість і

економічна незалежність податкової системи, що проявляється у стабільності податкового законодавства [2].

З іншого ж боку податкова безпека – це постійне, хоч і динамічне джерело фінансових ресурсів, що залежить від економічного розвитку країни.

Як і будь-яке багатоаспектне явище податкова безпека піддається впливу багатьох зовнішніх чинників, серед головних загроз для її ефективної реалізації є податкові ризики. Податкові ризики – це ймовірність виникнення негативних наслідків для податкової системи через неефективність її побудови і функціонування, дії існуючих загроз та впливу на неї зовнішніх і внутрішніх чинників. Отже, загрози є передумовою виникнення ризиків. Відмінністю між ними є те, що ризики є ймовірними і їх можна виміряти кількісно за умови їх настання, тоді як загрози є фактично сформованими небезпеками, які під впливом чинників спонукають до настання зазначених ризику. Через їхню взаємопов'язаність кількість втрат для суб'єктів господарювання різко збільшується [3].

Створення дієвої системи податкової безпеки передбачає чітке визначення джерел потенційної загрози у тій чи іншій сфері, а також наявних і необхідних ресурсів для їх нейтралізації [4, с.135]. Серед податкових загроз, найсуттєвішими для держави є:

- ухилення платників від сплати податків та тінізація функціонування господарюючих об'єктів, що є наслідком нерівномірного та необґрунтованого розподілу податкового тягаря між суб'єктами господарювання;

- наявність корупції в органах ДФС та значні витрати на утримання фіскальних органів;

- мінливість податкової політики, недосконалість та нестабільність податкового законодавства;

- нераціональність використання податків;

- відтік національного капіталу та ін.

Для зменшення негативного впливу ризиків та загроз необхідно ефективно управляти ними. Існує чотири основних способи управління податковими ризиками: запобігання, утримання, передача та зниження ступеня ризику [5].

Отже, динамічний розвиток економіки, суспільства та раціональність управління бюджетними ресурсами характеризуються особливостями формування податкової безпеки держави, що повинна задовольняти основні потреби суспільства, економічних агентів та держави на належному рівні за умови побудови раціональної податкової системи, а також сталого розвитку економіки в цілому.

Література

1. Іщенко В.В. Податковаскладова фінансової безпеки держави / В.В. Іщенко // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2012. – № 37. – С.35-40.

2. Цимбалюк І.О. Податкова безпека в системі фінансової безпеки держави: [кол. монографія] / за заг ред. О.В. Кендюхова // Стратегічне управління національним економічним розвитком: монографія: в 2 т. – Донецьк: ДВНЗ «ДонНТ», 2013. – Т.2. – 392 с. – С. 13-23.

3. Іванов Ю.Б. Податкова безпека: сутність та умови забезпечення / Ю.Б. Іванов, Ю.В. Бережна // Економіка розвитку. – 2010. – № 2(54). – С. 9-11.
4. Цимбалюк І. О. Податкова безпека держави / І. О. Цимбалюк, Н. В. Вишневська // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Теорія та практика управління економічним розвитком» (м. Київ, 22-24 листопада 2012 року). – В 3 т. – Т.2. – Донецьк: ООО Друк-Инфо, 2012. – 305 с. – С. 133-135.
5. Баранецька О. Національні інтереси України в сфері фіскальної безпеки / О. Баранецька, В. Мартинюк // Наука молода. – 2014. – № 9. – С. 83-87.